

Àgora: presència de Jaume Lladó i Font

MARIA JOSEP CASTILLO

En aquesta secció de la revista hem comentat fins ara publicacions referents a Argentona o a localitats properes, especialment Mataró. En aquest cas fem una excepció, ja que l'objecte dels nostres comentaris és un recull de treballs que no entren dins del circuit de distribució habitual i que directament no fan referència al Maresme. Es tracta de la iniciativa personal d'un argentoní que viu més enllà de l'Albera, com ell mateix diu, i que ens ha fet arribar sis números de la revista

"Àgora", amb el títol escrit en alfabet grec, amb el subtítol de "Quaderns d'estudi i de divulgació" i datats l'any passat, el 2006. El seu autor és Jaume Lladó i Font, resident des de fa anys a Perpinyà, però que té molt presents els seus orígens maresmencs. Persona lligada, malgrat la distància, als orígens del Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell, el 22 d'abril del 2001, pronuncià al Saló de Plens de l'Ajuntament d'Argentona la conferència titulada "Vivències d'un argentoní dedicat a l'arqueologia i al patrimoni històric". Jaume Lladó és un historiador i arqueòleg autodidacte que a través dels articles d'"Àgora" plasma algunes de les seves actuacions com a tal més enllà dels Pirineus.

Al primer número, l'article central es titula "Reflexions i comentaris entorn d'una troballa al castell Reial de Perpinyà", referint-se a les restes que l'any 1965 sortiren a la llum a la capella inferior del castell de Perpinyà. En concret destaca una sèrie d'objectes com una sabata, una patena de coure i un estoig sageter de cuir, a més de fragment de pergamí i de teixits de l'època medieval. En un altre escrit, titulat "Dos mestres", Lladó recorda al mataroní Marià Ribas i al rossellonès Pere Ponsich com les persones clau en la seva formació com a historiador. Les darreres línies estan dedicades a esmentar el projecte de museu del castell de Perpinyà, que no va anar com ell hauria volgut. En ocasions Jaume Lladó deixa caure opinions personals i comentaris aclarint això sí que ho fa sota la seva responsabilitat.

El número dos d'"Àgora" és un monogràfic dedicat a les marques de picapedrer que moltes construccions realitzades amb aquest material mostren en els seus carreus com a senyal de l'operari que les va tallar. Lladó aporta a més alguns topònims relacionats amb la paraula pedra, des de la Petra jordana al Turó de l'Esquei a Cabrera o l'Esquei de la Feu a Argentona (esquei: lloc on hi ha roques granítiques planeres). L'article està il·lustrat amb abundants dibuixos d'aquestes marques procedents de monuments molt diversos: edificis de Perpinyà i del Rosselló, l'església de San Juan de los Reyes de Toledo, les catedrals d'Àvila, Reims i París o la muralla d'Avinyó.

"Àgora" tres és una continuació de l'anterior, ja que hi tracta de nou de les marques de picapedrer, en aquest cas referint-se als seus orígens (se'n troben a les èpoques grega i romana i entre els ibers, però sobretot a l'època medieval) i a la seva tipologia. Apareix també una bibliografia sobre el tema i un altre recull de dibuixos, en aquest cas de marques procedents de castell reial de Perpinyà, de l'aqüeducte de Segòvia, de la catedral de Santiago de Compostel·la, dels monestirs de Poblet i Santes Creus, etc.

El número quatre porta per títol "Salvaguarda del Patrimoni" i Lladó explica la tasca feta pel seu mestre, l'historiador i arqueòleg Pere Ponsich, mort el 1999 i deixeble de Puig i Cadafalch. S'incideix sobretot en la història de l'ASPAHR (Associació per la Salvaguarda del Patrimoni Artístic i

ΑΓΟΡΑ

(AGORA)

QUADERNS D'ESTUDI
I DE
DIVULGACIÓ
3

Històric Rossellonès), fundada el 1963 i que durant deu anys feu un seguit d'intervencions restaurant obres d'art, especialment datades en l'època medieval. "No es treballava amb bata blanca, ni tampoc amb microscopi o escàner. Calia consolidar retaules, evitar que els corcs continuessin a rossegar les imatges, empassar-se la polseguera aplegada darrera els retaules i sensibilitzar la gent dels viratges per protegir llur patrimoni bo i donar-los-hi amistat". Es destaquen els treballs duts a terme en talles de Cristos crucificats o en majestats com la Trinitat d'Aspre o el de l'església del cementiri d'Angostrina, del segle XII; en imatges també romàniques de la Mare de Déu amb Nen, recercant la policromia original sota capes repintades, com la de Cornellà de Conflent; en frontals d'altar, baldaquins, davallaments, grups escultòrics i estatuària diversa.

El següent número continua amb aquest tema, recollint actuacions de l'esmentada entitat en retaules, baptisteris i piles baptismals, presbiteris, creus processionals i creus de terme. Destaca especialment l'esment de la troballa que va fer Pere Ponsich de l'ara de Sant Miquel de Cuixà a un balcó del poble de Vinçà. L'ara havia estat consagrada l'any 974 i ho fou de nou mil anys després, el 1974, quan tornà a fer d'altar al monestir medieval. Un altre escrit, titulat "Vell Perpinyà", explica una altra iniciativa de Pere Ponsich, un servei de salvaguarda del patrimoni urbà de Perpinyà. De la mà del mestre, es portaren a terme intervencions a una vella farmàcia de la ciutat, a antigues residències de mercaders del segle XIV i XV per salvar els seus enteixinats, així com intervencions al castell i a l'església.

El número cinc d'"Àgora" acaba però amb un epíleg que deixa cert sabor amarg. Les paraules de Jaume Lladó recorden el

trist final d'aquestes entitats quan algunes autoritats menysprearen la feina feta per uns "aficionats". Lamenta que la feina de salvaguardar el patrimoni estigui massa burocratitzada, quan el que cal en moltes ocasions és deixar-se de papers i actuar d'urgència.

El darrer número d'"Àgora" que ara per ara ha arribat fins a nosaltres té com a article central el titulat "L'art del foc al Rosselló". En ell Lladó evoca la figura de Martí Vives, artista i conservador del Museu Rigau de Perpinyà, gran coneixedor del tema de la terrissa i de procedència empordanesa car la seva mare era de Figueres. A iniciativa seva es creà al Museu Jacint Rigau de Perpinyà una secció de ceràmica catalana decorada, el 1962. Per farcir-la de fons Lladó i Vives vingueren a Mataró a la recerca de donacions, com ara algunes peces de la col·lecció del mataroní Lluís Vives. Altres donacions i compres ompliren les vitrines de la secció, així com les troballes arqueològiques fetes a Cotlliure. Jaume Lladó evoca les excavacions al tossal darrera el castell de la vila on morí Antonio Machado, detallant les tasques realitzades l'any 1963 i il·lustrant l'article amb fotografies d'algunes de les peces trobades, especialment plats i bols datats al segle XIV, així com peces de ceràmica de Paterna esmaltada en blau, de Manises i de Barcelona. Per acabar l'autor ressenya les excavacions portades a terme al fossat del castell reial de Perpinyà entre els anys 1976 i 1980. Les darreres paraules de la revista tornen a tenir un regust amarg: quan Martí Vives es va jubilar, la persona vinguda de fora a ocupar el seu lloc va clausurar la secció de ceràmica catalana.

Tots els números d'"Àgora", d'entre els 20 i els 43 fulls d'extensió, estan profusament il·lustrats amb fotografies, dibuixos, retalls

de diari. El text, mecanografiat, traspua erudició, amor a la història, a l'art i a l'arqueologia, així com el freqüent record per la terra nadiua, el Maresme. Hem començat dient que no es tracta d'una publicació que pugui trobar-se a les llibreries o biblioteques, però al Centre d'Estudis la tenim a disposició d'aquells que vulguin aprofundir en el seu contingut.

L'autor d'"Àgora", amb el subtítol de "Quaderns d'estudi i de divulgació", és Jaume Lladó i Font,

resident des de fa anys a Perpinyà, però que té molt presents els seus orígens maresmcens. Persona lligada, malgrat la distància, als orígens del Centre d'Estudis

Argentonins Jaume Clavell

AGORA

(AGORA)

QUADERNS D'ESTUDI
I DE
DIVULGACIÓ

4